

اصول حسابداری (۲)

(رشته‌های حسابداری و مدیریت)

(دوره کامل یک جلدی)

(بر اساس سرفصلهای تعیین شده از سوی شورای عالی انقلاب فرهنگی)

تألیف: دکتر پیحی حساس، بگانه

- عضو هیأت علمی دانشگاه علامه طباطبائی
- حسابدار رسمی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران
- حسابدار مستقل عضو انجمن حسابداران خبره ایران

سرشناسه : حساس یگانه، یحیی، ۱۳۲۹-
 عنوان و نام پدید آور : اصول حسابداری ۲ (رشته‌های حسابداری و مدیریت)
 مشخصات نشر : تهران: ترمه، ۱۳۹۳.
 مشخصات ظاهری : ۴۸۲ ص:، جلوف، مصور
 شابک : ۹۷۸-۹۶۴-۹۷۸-۴۰۶-۹
 وضعیت فهرست نویسی : فیا مختصر
 یادداشت : این مدرک در آدرس <http://opac.nlai.ir> قابل دسترسی است.
 یادداشت : چاپ چهاردهم.
 شماره کتابشناسی ملی : ۲۵۶۲۱۱۰

- نام کتاب: اصول حسابداری (۲) (رشته‌های حسابداری و مدیریت)
- تألیف: دکتر حساس یگانه
- ویراستار علمی: دکتر علی ثقفی
- طراح جلد : روجا غمگسار
- نوبت چاپ : (چاپ پانزدهم) اول ترمه ۱۳۹۳
- ناشر : انتشارات ترمه
- تیراژ : ۱۱۰۰ نسخه
- چاپ و صحافی : رسام/چاوش
- قیمت : ۲۰۰۰۰ ریال
- شابک : ۹۷۸-۹۶۴-۹۷۸-۴۰۶-۹

آدرس ناشر: تهران- خ انقلاب- خ ۱۲ فروردین، پلاک ۲۹۰
 تلفن: ۶۶۴۱۷۳۴۶ - ۶۶۹۶۳۳۰۱
 دفتر فروش انتشارات ترمه: تهران- خ انقلاب- خ ۱۲ فروردین- خ وحید نظری، پلاک ۱۲۶
 تلفن: ۶۶۴۰۱۷۸۳ - فکس ۶۶۴۹۶۶۲۸
 Info @ termehpub.ir www.termehpub.ir

تمامی حقوق این اثر محفوظ است. تکثیر یا تولید مجدد آن کل یا جزء
 (به هر صورت چاپ، کپی، صوت، تصویر، انتشار الکترونیکی) بدون اجازه مکتوب ناشر ممنوع است.

فهرست مندرجات

شماره صفحه

عنوان

سخنی با دانشجویان عزیز

فصل اول: سیستمهای حسابداری

۳	هدف کلی - هدفهای رفتاری
۵	مقدمه فصل اول
۶	مفاهیم سیستم
۸	خصوصیات سیستم
۸	پیوستگی و وابستگی اجزاء
۸	تمایز اجزاء
۸	کل گرایی
۸	هدف گرایی
۹	داده‌ها و ستاده‌ها
۹	تغییر شکل
۱۰	بازخور
۱۰	تعریف سیستم حسابداری
۱۱	ورود داده‌ها
۱۱	پردازش داده‌ها
۱۲	ستاده‌ها
۱۳	انواع سیستمهای حسابداری از نظر وسایل پردازش
۱۴	رویدادهای مالی
۱۵	سیستم حسابداری دستی
۱۵	سیستم حسابداری مکانیکی

عنوان

شماره صفحه

۱۵	سیستم حسابداری کامپیوتری
۱۶	مفاهیم استفاده شده در فصل اول
۱۷	خلاصه مطالب مندرج در فصل اول
۱۸	سوالات فصل اول

فصل دوم: کنترل داخلی رویدادهای مالی، نقدی

۲۱	هدف کلی - هدفهای رفتاری
۲۲	مقدمه فصل دوم
۲۳	تعریف وجوه نقد
۲۴	گزارشگری وجوه نقد در ترازنامه
۲۵	مسئولیتهای مدیریت وجوه نقد
۲۵	مبانی اعمال کنترل داخلی وجوه نقد
۲۷	دریافتهای نقدی
۲۷	استفاده از ماشین صندوق
۲۸	استفاده از برگ فروش نقدی
۲۹	استفاده از برگ دریافت صندوق
۲۹	وجوه نقد دریافتی از طریق پُست
۳۰	کسور و اضافات صندوق
۳۲	تقسیم دقیق وظایف
۳۳	پرداختهای نقدی
۳۴	حسابجاری بانکی
۳۴	افتتاح حسابجاری نزد بانک
۳۵	صدور چک
۳۷	صورتحساب بانک
۳۹	تطبیق دفاتر دارنده حسابجاری با صورتحساب ارسالی بانک
۴۰	الف - مبالغی که در دفاتر موسسه دارنده حسابجاری ثبت شده

	ولی در صورت حساب ارسالی بانک منعکس نیست
۴۰	چکهای معوق
۴۰	سپرده بین راهی
۴۱	چکهای لاوصول
۴۱	ب - مبالغی که در صورت حساب بانک ثبت گردیده ولی هنوز در دفاتر موسسه دارنده حساب جاری ثبت نشده است.
۴۱	وجوه واریز شده به حساب جاری نزد بانک توسط دیگران
۴۲	کارمزد خدمات و سایر هزینه های بانکی
۴۲	واخواست اسناد تجاری تزییل شده
۴۳	مراحل اصلی تهیه صورت مغایرات بانکی
۴۵	تهیه صورت مغایرات بانکی
۵۴	پیگیری چکهای معوق قدیمی
۵۴	اضافه برداشت از حساب جاری بانکی
۵۵	تنخواه گردان
۵۸	سیستم سند هزینه
۵۹	تنظیم سند هزینه
۶۳	دفتر اسناد هزینه
۶۴	دفتر صدور چک
۶۵	مفاهیم استفاده شده در فصل دوم
۶۸	خلاصه مطالب مندرج در فصل دوم
۷۲	مسائل فصل دوم

فصل سوم: سیستم حقوق و دستمزد

۹۱	هدف کلی - هدفهای رفتاری
۹۳	مقدمه فصل سوم
۹۴	اهمیت سیستم حقوق و دستمزد

شماره صفحه	عنوان
۹۴	تعریف سیستم حقوق و دستمزد
۹۵	کنترل داخلی سیستم حقوق و دستمزد
۹۵	دایره کارگزینی
۹۶	دایره ثبت اوقات کار
۹۶	کارت ساعت
۹۹	ماشین ساعت زن
۹۹	دایره حقوق و دستمزد
۱۰۰	دایره پرداخت حقوق و دستمزد
۱۰۲	حسابداری هزینه حقوق و دستمزد
۱۰۲	درآمد کارکنان
۱۰۴	پاداش
۱۰۶	کسور مربوط به درآمد کارکنان
۱۰۷	حق بیمه سهم کارکنان
۱۰۸	مالیات حقوق
۱۰۸	سایر کسور
۱۰۸	تعیین مبلغ خالص قابل پرداخت
۱۰۹	مدارک سیستم حقوق و دستمزد
۱۰۹	لیست حقوق و دستمزد
۱۱۴	ثبت هزینه حقوق و دستمزد در دفاتر
۱۱۵	حق بیمه سهم کارفرما
۱۱۶	صورتحساب حقوق و دستمزد
۱۱۷	کارت مشخصات حقوق و دستمزد
۱۱۹	کارت مجموع درآمد کارکنان
۱۲۱	تفاوت بین کارکنان و پیمانکاران
۱۲۲	مفاهیم استفاده در فصل سوم
۱۲۶	خلاصه مطالب مندرج در فصل سوم

فصل چهارم: طراحی سیستمهای حسابداری و ماشینهای محاسب الکترونیک

۱۳۹	هدف کلی - هدفهای رفتاری
۱۴۱	مقدمه فصل چهارم
۱۴۲	اهمیت طراحی سیستمهای حسابداری
۱۴۲	مراحل طرح و تدوین سیستمهای حسابداری
۱۴۴	شناسایی سیستم حسابداری
۱۴۴	مصاحبه
۱۴۵	پرسشنامه
۱۴۵	مشاهده
۱۴۵	بررسی کتابها و جزوات دیگر
۱۴۵	نتیجه گیری
۱۴۶	تجزیه و تحلیل و ارزشیابی سیستم حسابداری
۱۴۷	طراحی سیستم حسابداری
۱۵۶	طراحی مکانیزم کنترل سیستم حسابداری
۱۵۶	تدوین سیستم حسابداری
۱۵۶	اجرای سیستم حسابداری
۱۵۷	وارسی سیستم حسابداری
۱۵۸	نگهداری سیستم حسابداری
۱۵۹	- پردازش داده‌ها
۱۵۹	تفاوت داده‌ها و اطلاعات
۱۶۰	پردازش داده‌ها و ماشینهای محاسب الکترونیک
۱۶۰	واحد ورودی
۱۶۱	واحد پردازش مرکزی

شماره صفحه	عنوان
۱۶۳	واحد خروجی
۱۶۴	- سیستم حسابداری کامپیوتری
۱۶۴	مزایای سیستم حسابداری کامپیوتری
۱۶۴	پردازش حجم بزرگی از داده‌ها با سرعت و کارایی بالا
۱۶۵	به موقع بودن مانده حسابها
۱۶۵	تهیه اطلاعات بیشتر بدون صرف هزینه اضافی
۱۶۵	بازخورد فوری
۱۶۶	امکان کنترل داخلی اضافی
	کنترلهای داخلی سیستمهای حسابداری کامپیوتری
۱۶۶	کنترلهای سازمانی
۱۶۷	کنترلهای ایمنی
۱۶۷	کنترلهای ورودی
۱۶۹	کنترلهای برنامه
۱۶۹	کاربردهای کامپیوتر در حسابداری
۱۷۰	خرده فروشی - حسابهای دریافتنی و سوابق موجودیها
۱۷۰	حقوق و دستمزد
۱۷۰	دفاتر روزنامه و کل کامپیوتری
۱۷۲	مفاهیم استفاده شده در فصل چهارم
۱۷۶	خلاصه مطالب مندرج در فصل چهارم
۱۸۰	مسائل فصل چهارم

فصل پنجم: اصول و مفاهیم حسابداری

۱۸۶	هدف کلی
۱۸۶	هدفهای رفتاری
۱۸۸	مقدمه فصل پنجم
۱۸۹	اهمیت تدوین استانداردهای حسابداری

عنوان	شماره صفحه
اصول پذیرفته شده حسابداری	۱۹۰
طرح میانی نظری	۱۹۱
حمایت از استانداردهای حسابداری	۱۹۱
سابقه تاریخی استانداردهای حسابداری	۱۹۲
سابقه استانداردهای حسابداری در جهان	۱۹۲
الف - سالهای قبل از ۱۹۳۰	۱۹۳
ب - سالهای ۱۹۳۰ تا ۱۹۷۳	۱۹۳
ج - سالهای بعد از ۱۹۷۳	۱۹۵
اصول و مفاهیم حسابداری	۱۹۵
سابقه استانداردهای حسابداری در ایران	۱۹۷
اصول و مفاهیم حسابداری	۱۹۷
مفهوم تفکیک شخصیت	۱۹۷
فرض تداوم فعالیت	۱۹۸
فرض دوره مالی	۱۹۹
اصل پولی (پول به عنوان واحد اندازه گیری)	۲۰۰
اصل عینیت	۲۰۲
ارزش گذاری داراییها: اصل بهای تمام شده	۲۰۳
اندازه گیری درآمد: اصل تحقق درآمد	۲۰۴
اندازه گیری درآمد در زمان فروش (روش تحویل)	۲۰۵
استثناء در اصل تحقق درآمد	۲۰۶
روش فروش اقساطی	۲۰۶
روش درصد تکمیل بیمان	۲۰۸
اندازه گیری درآمد در زمان تکمیل محصول (روش تولید)	۲۱۱
اندازه گیری هزینه: اصل تطابق هزینه با درآمد	۲۱۲
اصل ثبات رویه	۲۱۳
اصل افشاء	۲۱۴

شماره صفحه	عنوان
۲۱۵	اهمیت
۲۱۶	احتیاط (محافظه کاری)
۲۱۷	اظهار نظر حسابرسان مستقل در مورد صورتها و گزارشهای مالی
۲۱۹	مفاهیم استفاده شده در فصل پنجم
۲۲۳	خلاصه مطالب مندرج در فصل پنجم
۲۲۸	مسائل فصل پنجم

فصل ششم: حسابداری شرکتهای تضامنی تشکیل، تقسیم سود و

	انحلال
۲۳۵	هدف کلی
۲۳۵	هدفهای رفتاری
۲۳۷	مقدمه فصل ششم
۲۳۸	مفهوم شرکتهای تضامنی
۲۳۸	ویژگیهای شرکتهای تضامنی
۲۳۸	سرمایه شرکت
۲۳۹	مالکیت مشترک داراییهای شرکت
۲۳۹	مسئولیت نامحدود
۲۳۹	شرکتنامه
۲۴۰	تقسیم سود و زیان
۲۴۰	ورود و خروج شریک
۲۴۰	انحلال شرکت
۲۴۱	حسابداری شرکتهای تضامنی
۲۴۱	سرمایه گذاری شرکاء
۲۴۱	سهم الشرکه نقدی
۲۴۲	سهم الشرکه غیر نقدی
۲۴۴	سرمایه گذاری اضافی

شماره صفحه

عنوان

۲۴۵	حساب برداشت شرکاء
۲۴۵	بستن حسابهای موقت در شرکتهای تضامنی
۲۴۷	صورت سود و زیان
۲۴۹	صورت سرمایه شرکاء
۲۴۹	ماهیت سود در شرکت تضامنی
۲۵۱	تقسیم سود شرکت تضامنی بین شرکاء
۲۵۱	تقسیم سود و زیان به نسبت معین
۲۵۱	تخصیص حق الزحمه برای خدمات فردی شرکاء و تقسیم باقیمانده سود و زیان به نسبت معین
۲۵۱	تعلق سود تضمین شده به مانده حساب سرمایه شرکاء و تقسیم باقیمانده سود و زیان به نسبت معین
۲۵۱	تخصیص حق الزحمه، تعلق سود تضمین شده به مانده حساب سرمایه شرکاء و تقسیم باقیمانده سود و زیان به نسبت معین:
۲۵۲	تقسیم سود باقیمانده
۲۵۵	تقسیم زیان باقیمانده
۲۵۷	ورود شریک جدید به شرکت تضامنی
۲۵۹	ورود شریک جدید از طریق خرید سهم الشرکه یک یا چند شرکت قدیمی
۲۶۰	ورود شریک جدید از طریق سرمایه گذاری مستقیم در شرکت تضامنی:
۲۶۲	اختصاص پاداش به شرکای قدیمی
۲۶۴	اختصاص سرقفلی به شرکای قدیمی
۲۶۶	اختصاص پاداش به شریک جدید
۲۶۹	خروج شریک از شرکت تضامنی
۲۷۲	واگذاری سهم الشرکه به یک یا چند شریک شرکت
۲۷۲	دریافت داراییهای شرکت

شماره صفحه	عنوان
۲۷۴	دریافت داراییهای شرکت معادل سهم الشرکه
۲۷۵	دریافت داراییهای شرکت بیشتر از سهم الشرکه
۲۷۷	دریافت داراییهای شرکت کمتر از سهم الشرکه
۲۷۹	انحلال شرکت تضامنی
۲۷۹	فروش داراییها و وصول مطالبات
۲۸۲	تقسیم سود و زیان تصفیه
۲۸۳	توزیع وجه نقد
۲۸۶	طرز عمل با مانده بدهکار حساب سرمایه
۲۸۷	توانایی شریک در تادیه مانده بدهکار حساب سرمایه
۲۸۸	ناتوانایی شریک در تادیه مانده بدهکار حساب سرمایه
۲۹۰	شرکتهای نسبی، شرکتهای مختلف سهامی
۲۹۲	مفاهیم استفاده شده در فصل ششم
۲۹۴	خلاصه مطالب مندرج در فصل ششم
۲۹۷	مسائل فصل ششم

فصل هفتم: شرکتهای سهامی سازمان و حقوق صاحبان سهام

۳۱۳	هدف کلی
۳۱۳	هدفهای رفتاری
۳۱۵	مقدمه فصل هفتم
۳۱۶	تعریف شرکت سهامی
۳۱۶	مزایای شرکتهای سهامی
۳۱۷	محدودیت مسئولیت سهامداران
۳۱۷	تجمع سرمایه‌های کوچک
۳۱۷	سهولت نقل و انتقال سهام
۳۱۸	استمرار موجودیت
۳۱۸	تعیین هیئت مدیره

شماره صفحه

عنوان

۳۱۸	معایب شرکتهای سهامی
۳۱۹	مالیات بر درآمد شرکتهای سهامی
۳۱۹	رعایت مقررات بیشتر
۳۱۹	سازمان شرکتهای سهامی
۳۲۰	هزینه‌های تاسیس
۳۲۰	حقوق قانونی سهامداران
۳۲۰	حق رای برای انتخاب هیئت مدیره
۳۲۱	حق دریافت سهمی از سود شرکت
۳۲۱	حق تقدم خرید سهام جدید
۳۲۱	حق سهم بودن در داراییهای شرکت هنگام انحلال
۳۲۱	وظایف هیئت مدیره
۳۲۲	حسابداری حقوق صاحبان سهام
۳۲۵	حقوق صاحبان سهام در ترازنامه
۳۲۶	سود نقدی سهام
۳۲۸	سهام سرمایه
۳۲۸	ارزش اسمی سهام
۳۲۸	فروش سهام به ارزش اسمی
۳۲۹	فروش سهام به قیمتی بیشتر از ارزش اسمی
۳۳۱	فروش سهام به قیمتی کمتر از ارزش اسمی
۳۳۳	انتشار سهام بدون ارزش اسمی
۳۳۳	سهام ممتاز و سهام عادی
۳۳۶	ویژگیهای سهام ممتاز
۳۳۶	الویت سهام ممتاز از نظر تقسیم سود
۳۳۷	سهام ممتاز با سود انباشته
۳۳۹	سهام ممتاز با حق مشارکت در کل سود
۳۴۱	حق رأی بیشتر به نسبت به سهام عادی

شماره صفحه	عنوان
۳۴۱	اولویت در دریافت داراییها هنگام انحلال شرکت
۳۴۱	سهام ممتاز قابل تبدیل به سهام عادی
۳۴۱	انتشار سهام برای تحصیل داراییهای غیر نقدی
۳۴۲	سهام سرمایه نموده شده
۳۴۵	سرمایه اهداء شده
۳۴۶	ارزش دفتری سهام عادی
	ارزش دفتری سهام عادی در شرکتهایی که هر دو نوع
۳۴۶	سهم عادی و ممتاز را منتشر نموده اند.
۳۴۸	ارزش بازار سهام عادی
۳۴۹	ترازنامه شرکتهای سهامی
۳۵۳	مفاهیم استفاده شده در فصل هفتم
۳۵۶	خلاصه مطالب فصل هفتم
۳۶۲	مسائل فصل هفتم

فصل هشتم: شرکتهای سهامی

عملیات، سود هر سهم و تقسیم سود

۳۷۳	هدف کلی
۳۷۳	هدفهای رفتاری
۳۷۵	مقدمه فصل هشتم
۳۷۶	اهمیت گزارشگری سود در شرکتهای سهامی
۳۷۶	تهیه و قابل استفاده نمودن اطلاعات برای پیش بینی
۳۷۷	عملیات متوقف شده
۳۷۹	سود (زیان) حاصل از عملیات عادی و مستمر
۳۷۹	افشاء عملیات متوقف شده
۳۸۰	اقلام غیر مترقبه
۳۸۱	سایر درآمدها و هزینه های غیر عملیاتی

شماره صفحه	عنوان
۳۸۲	غیر در اصول و روشهای پذیرفته شده حسابداری
۳۸۵	سود هر سهم (EPS)
۳۸۵	تقسیم سود تضمین شده سهام ممتاز و سود هر سهم عادی
۳۸۶	انشاء سود هر سهم در صورت حساب سود و زیان
۳۸۸	سود نقدی سهم
۳۸۹	برنده سود (زیان) انباشته
۳۸۹	وضعیت نقدینگی مناسب
۳۸۹	پیشنهاد تقسیم سود نقدی سهام توسط هیئت مدیره
۳۹۰	تاریخهای تقسیم سود
۳۹۰	تاریخ اعلام تقسیم سود
۳۹۰	تاریخ ثبت اعلام تقسیم سود
۳۹۰	تاریخ پرداخت
۳۹۰	سهم جایزه (سود سهمی)
۳۹۳	دلایل توزیع سهم جایزه
۳۹۳	سهم جایزه در دفاتر
۳۹۶	جزیه سهم
۳۹۷	سود (زیان) انباشته
۳۹۹	اصلاح اشتباهات با اهمیت دوره‌های مالی پس از تصویب
	برگشت سود (زیان) انباشته
۴۰۰	برگشت سود (زیان) انباشته
۴۰۳	مجموعه‌های سود انباشته
۴۰۶	مجموعه اشتباهات در فصل هشتم
۴۰۹	مجموعه مطالب مندرج در فصل هشتم
۴۱۵	مجموعه مطالب مندرج در فصل هشتم

فصل نهم: بدهیهای بلند مدت و سرمایه گذاریها

۴۲۵	هدف کلی
۴۲۵	هدفهای رفتاری
۴۲۷	مقدمه فصل نهم
۴۲۸	تامین مالی برای توسعه عملیات شرکتهای سهامی
۴۳۰	اوراق قرضه پرداختنی
۴۳۱	انتشار اوراق قرضه به ارزش اسمی
۴۳۴	انتشار اوراق قرضه بین تاریخهای پرداخت سود تضمین شده
۴۳۶	انتشار اوراق قرضه با کسر
۴۳۸	انتشار اوراق قرضه با صرف
۴۳۹	وجوه استهلاکی برای بازپرداخت اوراق قرضه
۴۴۰	اجاره‌ها
۴۴۰	اجاره عملیاتی
۴۴۱	اجاره سرمایه‌ای
۴۴۳	تمایز بین اجاره عملیاتی و اجاره سرمایه‌ای
۴۴۳	سرمایه گذاریها
۴۴۳	سرمایه گذاریهای کوتاه مدت
۴۴۹	سرمایه گذاریهای بلند مدت
۴۴۹	سرمایه گذاری در اوراق قرضه سایر شرکتهای
۴۵۱	سرمایه گذاری بلند مدت در سهام سایر شرکتهای
۴۵۲	ارائه بدهیهای بلند مدت در سهام سایر شرکتهای
۴۵۴	مفاهیم استفاده شده در فصل نهم
۴۵۷	خلاصه مطالب مندرج در فصل نهم
۴۶۱	مسائل فصل نهم